

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 4.4.2007
COM(2007) 158 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI
PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK
ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**Monterey-től az európai fejlesztési politikáról szóló konszenzusig:
kötelezettségvállalásaink teljesítése**

{COM(2007) 163 végleges}

{COM(2007) 164 végleges}

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés.....	3
1. Az Európai Unió 2006-ban teljesítette a segélyek növelésével kapcsolatos globális kötelezettségvállalásait – az elkövetkező lépések megvalósítása azonban további, összehangolt erőfeszítéseket tesz szükségessé.....	4
2. Növelni kell a kereskedelmi segélyeket is annak érdekében, hogy a fejlődő országok élvezhessék a kereskedelmi nyitás előnyeit – ehhez megvalósítási tervre lesz szükség	5
3. Javítani kell az európai segélyek minőségét és hatékonyságát – a Bizottság javaslatot tett egy munkamegosztási magatartási kódexre.....	6
4. Következtetés	7

BEVEZETÉS

Az európai konszenzus a fejlesztési politikáról 2005. decemberi elfogadásával az Európai Unió (EU) a fejlesztést külpolitikai tevékenysége középpontjába helyezte és korábban nem látott politikai dimenzióval ruházta fel. Most első ízben a Tanács, a Parlament, a Bizottság és a huszonhét tagállam mindegyikét kötelező közös elképzelés jött létre, amely biztosítja a világban tapasztalt szegénységgel és az egyenlőtlenség növekedésével való hatékonyabb szembenézéshez, valamint a világméretű kihívások – például az éghajlatváltozás, az energia a migráció, a biztonság és a globalizáció társadalmi vetülete – következetesebb megközelítéséhez szükséges referenciakeretet. A fenntartható fejlődésre irányuló stratégia egy igen jelentős vonatkozásáról van szó, amely ezentúl az EU általános célkitűzéseinek részét képezi.

A fejlesztést elősegítő cselekvési lehetőségek jelentőségének és sokféleségének elismerése mellett az EU elhatározta, hogy lényegesen felemeli a segélyekre szánt összegeket, hiszen minden korábbinál szükségesebbnek ítéli, hogy a Millenniumi Fejlesztési Célok elérése érdekében felgyorsítsa a fejlődést.

A fejlesztés finanszírozásáról 2002-ben tartott Monterey-i konferencia óta az Unió kötelezettséget vállalt, hogy felemeli a fejlesztésre szánt segélyek mértékét. Konkrétan arra kötelezte magát, hogy bruttó nemzeti jövedelmének 2006-ban együttesen 0,39%-át, 2010-ben pedig 0,56%-át fordítja fejlesztési segélyekre, míg 2015-re el nem éri a 0,7-ot. Aktívan hozzájárult a segélyezés hatékonyságáról szóló Párizsi nyilatkozat elfogadásához, s ezáltal kötelezte magát a segélyezési rendszer alapvető reformjára is.

Az Európai Unió elismeri, hogy elsősorban a partnerországoké a felelősség saját fejlődésüket illetően, ezért az Uniónak olyan segítséget kell nyújtania számukra, amely az ő sajátos szükségleteikhez igazodik. A szociális ágazat az infrastruktúra és az intézményi reformok felé irányított beruházások, valamint a felelősségteljes kormányzás érdekében tett erőfeszítések azonban azt mutatják, hogy az EU is kiveszi a maga részét e cél elérése érdekében.

Eddig soha nem látott, a segélyezést és a politikai párbeszédet ötvöző politikai keret felvázolására került sor a fejlődő országok és az Európai Unió között. Európa tartozik magának azzal, hogy minőségi változást idézzon elő. Befolyása nem lehet kisebb az általa rendelkezésre bocsátott források mértékénél.

A Tanács a Bizottságot bízta meg e kötelezettségek teljesítésének nyomon követésével. A kötelezettségvállalások maradéktalan teljesítésének biztosítása érdekében a Bizottság a legfrissebb elemzések alapján három javaslatot terjeszt elő.

1. AZ EURÓPAI UNIÓ 2006-BAN TELJESÍTETTE A SEGÉLYEK NÖVELÉSÉVEL KAPCSOLATOS GLOBÁLIS KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁSAIT – AZ ELKÖVETKEZŐ LÉPÉSEK MEGVALÓSÍTÁSA AZONBAN TOVÁBBI, ÖSSZEANGOLT ERŐFESZÍTÉSEKET TESZ SZÜKSÉGESSÉ

2002-ben az Európai Unió konkrétan azt vállalta, hogy 2006-ban bruttó nemzeti jövedelmének együttesen 0,39%-át fordítja fejlesztési segélyekre. Az Unió ezt a célkitűzést nem csupán megvalósította, hanem túl is teljesítette. Az EU 2006-ban együttesen bruttó nemzeti jövedelmének 0,42%-át fordította fejlesztési segélyekre.

A következő összehasonlító adatok segíthetnek abban, hogy kellően értékelhessük az erőfeszítés jelentőségét:

- 2006-ban az EU fejlesztési segélyei elérték a 48 milliárd eurót, ami a 2004-es 35 milliárdhoz és a 2005-ös 45 milliárdhoz képest jól érzékelhető növekedést jelent.
- Az egyik tagállam esetében a segély mértéke meghaladta a bruttó nemzeti jövedelem 1%-át.
- Az EU-hoz 2004-ben csatlakozott, akkoriban csak csekély segélyezési összegeket felmutató tíz tagállam azóta megkétszerezte a segélyek mértékét, ami jól mutatja a közösségi vívmányok iránti elkötelezettségüket és az egyéni célkitűzéseik elérésére irányuló akaratukat.
- Ez a segítségnyújtás európai polgáronként évente 100 eurót – illetve a fejlődő országokban napi 1 dollárnál kevesebből élő személyenként 40 eurót – tesz ki.

Összehasonlításképpen az Egyesült Államok által nyújtott segélyek a nemzeti bruttó jövedelem 0,17%-át, azaz amerikai állampolgáronként 53 eurót tesznek ki, Japán esetében pedig a vonatkozó adatok 0,25%, illetve 69 euro.

Ezen a közös segítségnyújtáson belül a tagállamok erőfeszítései nagy különbségeket mutatnak. Míg egyesek nemzeti jövedelmüknek több mint 0,80%-át fordítják fejlesztésre, ami a legnagyobb célkitűzéseket is meghaladja, mások jelentősen elmaradnak az átlagtól vagy a saját maguk számára kitűzött céloktól, illetve esetükben a 2005-ös évhez képest 2006-ban csökken a segélyezésre szánt összeg. Ugyanakkor nyilvánvaló az is, hogy a kiegészítő segélyek nagy része adósságenyhítés formájában jelentkezik. Az elkövetkező évek kihívása az lesz, hogy a fejlesztési segélyek összességének további növelése mellett csökkenjen az adósságenyhítés részesedése.

Az uniós támogatások elosztását illetően egyre kézzelfoghatóbbá válik az Afrikának biztosított elsőbbség, hiszen az európai segélyek legalább fele e földrészre irányul, amely 2010-től évente 10 milliárd eurós többletsegélyben is részesülni fog.

Általában véve az EU jó úton van afelé, hogy a mostantól 2010-ig terjedő időszakban eleget tegyen kötelezettségvállalásainak, de e tendenciák és eredmények megerősítése a politikai erők és a közvélemény mozgósításának függvénye. A napjainkig egyes tagállamok által nyújtott megnövelt segélyek egyrészt adósságtörlesztési műveletek, másrészt eseti támogatások, nevezetesen humanitárius segély formájában valósultak meg. A segélyezési költségvetések növekvési dinamikájának fenntartása érdekében a jövőben szükség lesz a programozható segélyek újabb fajtáinak mozgósítására.

E pozitív, de differenciált mérlegből, valamint a uniós segélyezési költségvetések fejlődésének figyelmes nyomon követése szükségességéből kiindulva a Bizottság felkéri az egyes tagállamokat, hogy az együttesen és egyénileg tett kötelezettségvállalásoktól való eltérések megelőzése érdekében 2007 végéig határozzanak meg egy ütemtervet, amely biztosítaná a mostantól a 2010ig, illetve 2015-ig terjedő időszakban a közsegélyek áramlásának fokozatos növekvését.

2. NÖVELNI KELL A KERESKEDELMI SEGÉLYEKET IS ANNAK ÉRDEKÉBEN, HOGY A FEJLŐDŐ ORSZÁGOK ÉLVEZHESSÉK A KERESKEDELMI NYITÁS ELŐNYEIT – EHHEZ MEGVALÓSÍTÁSI TERVRE LESZ SZÜKSÉG

A legszegényebb országok a számukra – különösen az európai piacon – biztosított kedvezményes tarifák ellenére továbbra is jelentéktelen szerepet játszanak a nemzetközi kereskedelemben. Az elmúlt években egyetértés alakult ki a tekintetben, hogy a kereskedelmi politikák (így például a vámpolitikák) megvalósításához nyújtott technikai segítségen túlmenően szükséges beépíteni az együttműködési stratégiákba a termelési kapacitások fejlesztését és a kereskedelemhez kapcsolódó infrastruktúrák támogatását is, valamint felülkerekedni a kínálattal kapcsolatos egyéb kényszereken.

Az EU 2005 decemberében vállalta, hogy a fejlődő országoknak 2010-től együttesen évi 2 milliárdos kereskedelmi segélyt nyújt, amelyen belül az 1 milliárd közösségi segélyhez a tagállamok további 1 milliárd eurós kétoldalú segélye társul.

A Tanács 2006. októberi felhívását követően a Bizottságnak és a tagállamoknak meg kell majd egyezniük közös kereskedelmi segélyezési stratégiájukat illetően. A Bizottság szerint e stratégiának az alábbi lényeges elemeket kellene tartalmazni:

- az EU kereskedelmi segélyeinek a bejelentett mértékű növekedése annak érdekében, hogy 2010-től elérjék az évi 2 milliárdot. A Bizottság jó úton jár afelé, hogy eleget tegyen saját kötelezettségvállalásának. A tagállamoknak ahhoz, hogy saját vállalásaikat teljesíthessék, 2008-ban el kell érniük a 600 millió eurós szintet. Ellenkező esetben az irányvonal tartása érdekében különleges intézkedéseket kell tervbe venni;
- a gazdasági partnerségi megállapodásokkal összefüggésben a források jelentős részét az AKCS-országoknak juttatják. A stratégiának pontosítania kell az AKCS-országoknak szánt összeget;

- a saját értékelésük és a létező nemzetközi mechanizmusok alapján a partnerországok szükségleteit meghatározó folyamat. A civil társadalom és a magánszektor szereplőinek részvétele a folyamatban alapvető, ezért azt meg kell könnyíteni. Biztosítani kell továbbá az EU által támogatott intézkedések és reformok tartósságát;
- a bejelentett reformok megvalósításához nyújtott hatékonyabb segítség, különösen a közös programozás, a munkamegosztás, a segélyezés hatékonyabb összehangolása és módszerei – például a költségvetési segélyek és a társfinanszírozás – felé tett elmozdulás;
- a regionális alapok AKCS-régiók szerinti felépítése, amely lehetővé teszi az AKCS-országokkal összefüggésben meghatározott szükségletek lefedését és – az európai segélyek áramlásának következetes irányítása révén – a regionális integráció támogatását. A 2006-ban létrehozott „Együtműködési megállapodás Afrika infrastruktúrájáért” az első ilyen típusú kezdeményezés; a tagállamok egy része már jelenleg is részt vesz benne, a többieket pedig felhívják, hogy csatlakozzanak ezen összehangolt tevékenységhez.

3. JAVÍTANI KELL AZ EURÓPAI SEGÉLYEK MINŐSÉGÉT ÉS HATÉKONYSÁGÁT – A BIZOTTSÁG JAVASLATOT TETT EGY MUNKAMEGOSZTÁSI MAGATARTÁSI KÓDEXRE¹

Az együttműködési és fejlesztési tevékenységeknek az elmúlt években tapasztalt növekedése és megsokszorozódása a partnerországok számára bonyolult és költségesen kezelhető rendszer kialakulásához vezetett.

A Bizottság által aktívan ösztönzött harmonizációs törekvés a segélyezés hatékonyságáról szóló párizsi menetrend központi kérdése, amelyet az Unió is teljes mértékben támogat.

Ennek három alapvető vonatkozását emelnénk ki:

- munkamegosztás. A Bizottság javaslatot tett az EU magatartási kódexére vonatkozóan, amely az önkéntességre épülne, rugalmas lenne, és a jobb hatékonyság érdekében azt támogatná, hogy a donorok kiegészítsék egymás tevékenységét;
- az együttműködési programoknak a partnerországok stratégiáihoz és eljárásaihoz igazítása és összehangolása. Ezeket az elveket a Párizsi nyilatkozat és az Európai konszenzus is elismerte. A valóság azonban még igen messze áll ettől. Egyrészt nem veszik figyelembe az adott országok költségvetési ciklusát, másrészt pedig a túl sok feltétel aláássa segélyek folyamatosságát és kiszámíthatóságát. A Bizottság úgy véli, elérkezett a pillanat, hogy a Millenniumi Célok tekintetében az egyes donorok feltételeinek évenkénti hagyományos ellenőrzése helyett a kézzelfogható eredményekhez kötött „szerződés” rendszere valósuljon meg;

---

¹ COM(2007) 72.

- segélyezési módok A programokhoz és a költségvetéshez nyújtott segélyeknek hamarosan elsőbbséget élvező segélyezési módokká kell válniuk, nem kizárva ugyanakkor más módokat sem, amennyiben ezek tűnnek legmegfelelőbbnek. A segélyek szétaprózottsága és a számos, kis projekt megléte – mint például Tanzánia esetében, ahol csak önmagában az egészségügyi szektorban 600, egyenként egy millió eurónál kisebb költségvetésű projekt működik egymás mellett – nyilvánvaló többletköltségeket és a hatékonyság csökkenését vonja maga után.

E reformoknak a kétoldalú és közösségi segélyek közös programozása felé tett határozottabb fejlődéssel összefüggésben kell megvalósulniuk.

4. KÖVETKEZTETÉS

Az EU – a legmagasabb politikai szinten – nagyra törő kötelezettségvállalásokat tett a fejlesztés területén azzal, hogy elhatározta: fokozatosan emeli a segélyre szánt összegeket, amíg 2015-re el nem éri a bruttó nemzeti jövedelem 0,7%-át (azaz európai polgáronként évente 164 eurót), és hogy megtette a szükséges intézkedéseket valamennyi európai segély általános hatékonyságának növelésére.

A retorikát most már cselekvés kell kövesse. Ez számunkra a kötelezettségvállalások teljesítését és politikai akaratot jelent. Nem arról van szó, hogy bármit is változtatni kellene az Unió intézményei közötti egyensúlyon, vagy hogy a fejlesztés területén növelni kellene a Bizottság hatáskörét. Sokkal inkább arról, hogy a Föld gyengébb, sebezhetőbb térségei számára szebb távlatok nyitásával Európát még erősebbé és hatékonyabbá tegyük. E távlatok biztosítása csak Európa közös döntése révén lehetséges.